

5. Леута О.С., Псьота О.В. До проблеми інтерпретації терміну «стан сильно-го душевного хвилювання» // Юридичний науковий електронний жур-нал. – 2018. – № 6. – С. 291-293.
6. Бандурка А. М. Юридическая психология : учебник / А. М. Бандурка, С. П. Баулін Ю В. Звільнення від кримінальної відповідальності: Моног-рафія. – К.: Атіка, 2004. – 296 с.
7. Вереша Р. В. Сильне душевне хвилювання: поняття та кримінально-правове значення // Юридичний часопис Національної академії внутрі-шніх справ. – 2017. – № 1 (13). – С. 182-193.

Ключові слова: криміналістика, стан сильного душевного хвилювання, фізіологіч-ний афект, емоційний стан.

Ключевые слова: криминалистика, состояние сильного душевного волнения, физи-ологический аффект, эмоциональное состояние.

Key words: criminalistics, state of strong blood hot, physiological affect, emotional state.

ЯЦКЕВИЧ РУСЛАН ВЯЧЕСЛАВОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри криміналістики*

ПРАВОВІ МОДЕЛІ НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ «ВОРІВ В ЗАКОНІ» В УСТАНОВАХ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ

Аналізуючи законодавчий рівень правового регулювання оператив-но-розшукової протидії злочинності у місцях позбавлення волі необхід-но звернути увагу на недосконалість оперативно-розшукових моделей впливу на елементи інфраструктури злочинності у місцях позбавлення волі, зокрема, які створюються та підтримуються лідерами злочинного середовища в умовах ізоляції.

У контексті цього, необхідно звернути увагу на проекти окремих но-рмативно-правових актів, зокрема проект Закону України «Про внесен-ня змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за злочини, вчиненні злочинною спільнотою». Основною концепцією цього проекту є внесення відповідних змін та закріплення механізмів нейтралізації інфраструктурних елементів злочинної діяльності лідерів кримінального середовища зокрема «ворів в законі».

Вказаний проект закону цілком обґрунтовано пропонує доповнення на законодавчому рівні понятійно-категоріального апарату у сфері протидії діяльності злочинних спільнот, у тому числі й у місцях позба-влення волі, зокрема:

– «злочинний вплив» – будь-які дії особи, яка, завдяки авторитету, іншим особистим якостям чи можливостям, сприяє, спонукає, коорди-нує або здійснює інший вплив на злочинну діяльність, організовує або безпосередньо здійснює розподіл коштів, майна чи інших доходів від них спрямованих на забезпечення такої діяльності;

– «суб’єкт злочинного впливу» – особа, яка завдяки авторитету іншим особистим якостям чи можливостям, сприяє, спонукає, координує або здійснює інший вплив на злочинну діяльність, організовує або безпосередньо здійснює розподіл коштів, майна чи інших доходів від них спрямованих на забезпечення такої діяльності;

– «суб’єкт підвищеного злочинного впливу» – особа, яка завдяки авторитету іншим особистим якостям чи можливостям, здійснює злочинний вплив і координує злочинну діяльність інших осіб, які здійснюють злочинний вплив.

При цьому, необхідно зауважити, що згідно розроблених рекомендацій до «суб’єктів злочинного впливу» запропоновано відносити осіб, які у неформальній стратифікаційній системі кримінального середовища, зокрема й у місцях позбавлення волі, займають положення – «смотрящий», «положенець», «кримінальний авторитет», а до «суб’єктів підвищеного злочинного впливу» запропоновано віднести осіб, які у неформальній стратифікаційній системі кримінального середовища, зокрема й у місцях позбавлення волі, займають положення «вор в законі».

Крім того, у аналізованому проекті закону пропонується криміналізація окремих видів діянь, які наразі не є адміністративно чи кримінально караними, але, фактично, забезпечують функціонування ключових елементів інфраструктури злочинності та лідерів кримінального середовища. До таких інфраструктурних елементів можна віднести:

а) формування стійкого економічного підґрунтя для злочинної діяльності – «общака», кошти з якого використовуються для організації вчинення злочинів, підтримки лідерів та активних учасників злочинних угруповань у місцях позбавлення волі, встановлення корупційних зв’язків із працівниками правоохоронних органів, місць позбавлення волі, а також встановлення та підтримання кримінального контролю за окремими місцями позбавлення волі;

б) систему тіншового правосуддя та вирішення конфліктів, зокрема суб’єктами підвищеного злочинного впливу – «ворами в законі»;

в) система управління злочинним середовищем та формування кримінальної еліти – злочинні зібрання «сходки».

Так, вказаним законопроектом пропонується встановити кримінальну відповідальність за такі дії:

– умисне встановлення або поширення в суспільстві злочинного впливу. У контексті нашого дослідження необхідно наголосити, що згідно вказаного проекту умисле встановлення або поширення злочинного впливу в слідчих ізоляторах чи установах виконання кримінальних покарань є кваліфікуючою ознакою для вказаного злочину. На нашу думку, внесення таких змін до законодавства значно покращить криміногенну ситуацію у місцях позбавлення волі шляхом нейтралізації впливу на засуджених та персонал установ виконання кримінальних покарань лідерів злочинного середовища, зокрема кримінальних авторитетів та «ворів в законі». Водночас, необхідно відзначити, що сформульоване авторами визначення злочинного впливу є досить загальним та не відображає змісту такої діяльності у місцях позбавлен-

ня волі, а більше того, як свідчить практика, статус «суб'єкта злочинного впливу» та «суб'єкта підвищеного злочинного впливу» злочинці досягають саме шляхом вчинення відповідних дій у місцях позбавлення волі. Саме тому, на нашу думку, визначення «злочинного впливу у місцях позбавлення волі» має знайти своє закріплення у нормах Кримінально-виконавчого кодексу України.

- організація або сприяння в проведенні злочинного зібрання (сходки) для планування спільного вчинення одного або більше злочинів, матеріального забезпечення чи координації злочинної діяльності, у тому числі розподілу доходів, одержаних злочинним шляхом, або сфер злочинного впливу, а також участь у такому зібранні (сходці), у тому числі з використанням засобів зв'язку;

- звернення до особи, яка завідомо для винного може здійснювати злочинний вплив, зокрема до особи, яка перебуває у статусі суб'єкта підвищеного злочинного впливу, у тому числі у статусі «вора в законі» з метою застосування нею такого впливу.

На думку, розробників вказаного законопроекту його прийняття дасть змогу: а) виключити вплив суб'єктів злочинної ієрархії на криміногенні, економічні та політичні процеси у державі; припинити діяльність злочинних спільнот та їх учасників, притягнути винних осіб до відповідальності; ліквідувати ієрархію злочинного світу, яка склалася за радянських часів, поставити поза законом кримінальні традиції та злочинні зібрання.

Ключові слова: оперативно-розшукова діяльність, лідери кримінального середовища, правове регулювання.

Ключевые слова: оперативно-розыскная деятельность, лидеры криминальной среды, правовое регулирование.

Key words: operative-search activity, leaders of criminal environment, legal regulation.

КОВАЛЕНКО ІЛІЯ ОЛЕКСАНДРОВИЧ

*Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ,
аспірант кафедри криміналістики, судової медицини та психіатрії*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ШАХРАЙСТВА У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ БАНКІВСЬКИХ ЕЛЕКТРОННИХ ПЛАТЕЖІВ

Протягом останнього десятиріччя в Україні та в усьому світі інформаційні технології зробили великий крок вперед, внаслідок чого загострилась криміногенна ситуація. З масовою комп'ютеризацією та використанням всесвітньої мережі Інтернет актуальності набуває діяльність правоохоронних органів у боротьбі з шахрайством в сфері використання банківських електронних платежів. Кожен день у всьому світі відбуваються десятки тисяч інцидентів таких злочинів, які вчиняються